

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Ter uitvoering van de artt. 104 en 105 van het Handvest van de Verenigde Naties (*Staatsblad* 1945 no. F 321) heeft de Algemene Vergadering van de V.N. op 13 Februari 1946 aangenomen een Verdrag nopens de voorrechten en immuniteiten van de Verenigde Naties, waarvan de tekst als bijlage aan dit ontwerp van wet is toegevoegd. Dit Verdrag bevat derhalve een nadere uitwerking van de beginselen, welke Nederland krachtens zijn toetreding tot de V.N. reeds heeft aanvaard. Tegen de wijze van uitwerking bestaan bij de ondergetekenden geen bezwaren, zodat in overweging wordt gegeven, dat Nederland tot dit Verdrag zal toetreden.

Aan de eerste drie artikelen liggen ten grondslag art. 104 en art. 105, lid 1, van het Handvest, die bepalen, dat de V.N. zelf op het gebied van ieder van haar Leden zodanige rechtsbevoegdheid zullen bezitten en zodanige voorrechten en immuniteiten zullen genieten, als nodig zullen zijn voor de uitoefening van haar functies en het verwezenlijken van haar doeleinden. In art. I worden van deze rechtsbevoegdheid enkele elementen nader aangeduid, terwijl in art. II wordt aangegeven, in welke mate de V.N., haar eigendommen, fondsen en bezittingen vrijgesteld zijn van iedere vorm van rechtsprocedure, in welke opzichten zij onschendbaarheid genieten en van het betalen van welke rechten zij zijn vrijgesteld. Vervolgens kent art. III met betrekking tot communicatiemiddelen aan de V.N. verschillende rechten toe, gelijk aan die, welke diplomatieke missies genieten.

De artt. IV, V en VI geven een nadere uitwerking van art. 105, lid 2, van het Handvest, inhoudende, dat vertegenwoordigers van de Leden van de V.N. en functionarissen van de Organisatie zodanige voorrechten en immuniteiten zullen genieten als nodig zullen zijn voor de onafhankelijke uitoefening van hun functies in verband met de Organisatie. Hierbij worden drie categoriën van personen onderscheiden: art. IV spreekt van de vertegenwoordigers van de Staten, die Lid zijn, art. V van de functionarissen en art. VI van deskundigen, die belast zijn met zendingen voor de V.N.

Aan de vertegenwoordigers van Leden worden niet, gelijk dit het geval was bij de Volkenbond, de volledige diplomatieke voorrechten en immuniteiten toegekend. Een aantal voorrechten en immuniteiten worden opgesomd, terwijl ten slotte in een algemene formule nog in het algemeen worden toegekend zodanige andere voorrechten, immuniteiten en faciliteiten, als worden toegekend aan personen, die met een diplomatieke zending zijn belast, echter met de nadrukkelijke uitzondering, dat hieronder niet zullen vallen vrijstelling van douanerechten op ingevoerde goederen of wel van accijnzen of belastingen op verkoop, waarbij dan weer wordt vastgesteld, dat deze uitzondering niet zal gelden voor goederen, die deel uitmaken van de persoonlijke bagage. Alle voorrechten en immuniteiten worden aan vertegenwoordigers alleen toegekend gedurende de uitoefening hunner functies en gedurende de reis naar en van de plaats van samenkomst. Nadrukkelijk wordt vastgesteld, dat de desbetreffende bepalingen niet zullen gelden in de verhouding tussen een vertegenwoordiger en de autoriteiten van de Staat, waartoe hij zelf behoort of die hij vertegenwoordigt. Onder vertegenwoordigers zijn mede begrepen alle personen, die deel uitmaken van een delegatie.

Met betrekking tot de functionarissen van de V.N. wordt — en dit is opnieuw een verschil met de regeling, zoals die bij de Volkenbond was — verschil gemaakt tussen enerzijds de Secretaris-Generaal en de adjunct-Secretarissen-Generaal en anderzijds de overige ambtenaren. Terwijl de eerstgenoemde categorie ontvangt alle voorrechten en immuniteiten, vrijstellingen en faciliteiten, welke overeenkomstig het internationale recht worden toegekend aan hen, die met een diplomatieke zending zijn belast, gelden voor de overige functionarissen slechts bepaalde nominatief opgenoemde voorrechten. Ten aanzien van de functionarissen wordt geen onderscheid gemaakt tussen het eigen land en vreemde landen, zodat met name de hier aan allen toegekende vrijstelling van belasting op salarissen en emolumenten, welke aan hen door de V.N. worden uitbetaald, ook in het eigen land der functionarissen zal gelden.

Aan het bepaalde in art. V, par. 17, dat nader geregeld zou worden, welke categorie van functionarissen de voorrechten en immuniteiten, waarvan in het Verdrag sprake is, zouden ontvangen, heeft de Algemene Vergadering in het Tweede gedeelte van haar Eerste Zitting in 1946 gevolg gegeven door aan te nemen een resolutie, inhoudende, dat hieronder begrepen zouden zijn alle leden van de staf van de Verenigde Naties met uitzondering van hen, die plaatselijk worden gerecrueteerd en tevens per uur worden betaald.

Voor deskundigen met zendingen voor de V.N. (anders dan de functionarissen, die hierboven werden besproken) geldt een afzonderlijke regeling. Men heeft hier te doen met personen, die met de vertegenwoordigers gemeen hebben, dat zij slechts met een tijdelijke zending zijn belast, terwijl zij anderzijds met de ambtenaren gemeen hebben, dat zij niet in dienst staan van bepaalde Regeringen, doch een opdracht hebben aanvaard van de V.N. zelf en in zekere zin in ambtelijk verband zijn gebracht. Ook hun worden gedurende de periode van hun zendingen, met inbegrip van de tijd gebruikt voor reizen in verband met hun zendingen, bepaaldelijk opgenoemde voorrechten en immuniteiten verleend. Met betrekking tot deze groep wordt evenmin onderscheid gemaakt tussen het eigen land en andere landen.

Ten aanzien van de drie categoriën — vertegenwoordigers, ambtenaren en deskundigen — wordt nadrukkelijk vastgesteld, dat de voorrechten en immuniteiten worden toegekend niet voor het persoonlijk voordeel van de betrokkenen, doch uitsluitend, ten einde de onafhankelijke uitoefening van hun functies te verzekeren (§§ 14, 20 en 23). In verband hiermede is nadrukkelijk de bepaling opgenomen, dat, indien de toepassing van de immuniteit aan de loop van de gerechtigheid in de weg zou staan, deze kan en moet worden opgeheven. Betreft het een vertegenwoordiger, dan berusten dit recht en deze plicht bij de Staat, van wie de betrokken persoon de vertegenwoordiger is; in de andere gevallen bij de Secretaris-Generaal.

Art. VII voorziet de instelling van speciale documenten, aangeduid als laissez-passer van de V.N., welke beschouwd zullen moeten worden als geldige reispapieren en uitgegeven zullen worden aan functionarissen van de V.N. Dit is een verandering, vergeleken bij de toestand welke bestond in de Volkenbond; immers de ambtenaren van de Volkenbond reisden op diplomatieke paspoorten van het land, waartoe zij behoorden; tegen deze nieuwe regeling bestaat geen bezwaar.

Bij de regeling, neergelegd in art. VIII nopens de beslechting van geschillen, wordt bepaald, dat geschillen, voortvloeiende uit de uitlegging en de toepassing van het Verdrag in het algemeen voor het Internationale Gerechtshof zullen worden gebracht. Voorts wordt vastgesteld, dat de V.N. afzonderlijke regelingen zullen treffen voor de beslechting van geschillen, voortvloeiende uit overeenkomsten of andere geschillen van privaatrechtelijke aard, waarbij de V.N. partij zijn, alsmede voor geschillen, waarbij een functionaris van de V.N. is betrokken, die krachtens zijn officiële positie immuniteit geniet.

Gelijk voorzien was in een resolutie, aangenomen door de Algemene Vergadering van de V.N. op 13 Februari 1946, heeft de Nederlandse Regering overleg gepleegd met het Internationale Gerechtshof betreffende de voorrechten en immuniteiten, welke aan dit Hof zouden worden toegekend; in verband met het feit, dat het Hof hier te lande gevestigd is, was het aangewezen, dat Nederland hier een bijzondere regeling zou treffen. Een regeling is tot stand gekomen, welke zich nauw aansluit aan die, welke vroeger bestond voor het Permanente Hof van Internationale Justitie. De tekst van de notawisseling tussen de Minister van Buitenlandse Zaken en de President van het Internationale Gerechtshof dd. 26 Juni 1946, wordt als bijlage II aan deze Memorie van Toelichting toegevoegd.

Voor zover overeenkomstige voorrechten en immuniteiten met betrekking tot vertegenwoordigers en ambtenaren van de Volkenbond in wettelijke en andere regelingen waren neergelegd, bedoelt art. 2 van het ontwerp van wet deze bepalingen zonder meer te doen overgaan op vertegenwoordigers en ambtenaren van de V.N. Het betreft hier maatregelen, die niet staan naast de materie van het voorgelegde Verdrag, doch die kunnen dienen ter uitvoering hiervan. Door opnemng van art. 2 zal het niet nodig zijn de eens voor de Volkenbond vastgestelde voorschriften in te trekken en daarna mutatis mutandis voor

de V.N. opnieuw uit te vaardigen, doch zullen deze automatisch op de V.N. worden overgebracht.

De Algemene Vergadering van de V.N. heeft voorts in een resolutie de wens uitgesproken, dat zoveel mogelijk eenheid zou worden gebracht in de voorrechten en immuniteiten toegekend aan de V.N. en aan de verschillende „gespecialiseerde organisaties”, bedoeld in art. 57 van het Handvest. De Vergadering stelde zich voor, dat de vraag, welke voorrechten en immuniteiten aan deze laatste zouden moeten worden toegekend, nader overwogen zou worden. Reeds thans is in sommige Gespecialiseerde Organisaties deze vraag ter sprake gekomen. Daar niet te voorzien is, op welke wijze zodanige regelingen ten aanzien van ieder dezer Organisaties en eventueel van andere in dit opzicht hiermede gelijk te stellen internationale organisaties zullen worden getroffen en hoe ver men in deze regelingen telkens zal willen gaan, stellen de ondergetekenden voor, dat de Kroon zich de bevoegdheid zal voorbehouden t.z.t. hiervoor het nodige te doen. In sommige gevallen zal dit moeten geschieden, doordat een desbetreffend verdrag zal worden bekrachtigd, in andere gevallen zal kunnen worden volstaan met het afkondigen van een algemene maatregel van bestuur. Dit is de strekking van art. 3 van het ontwerp van wet.

Tot dusver is het Verdrag van kracht voor de Dominicaanse Republiek, Iran, Frankrijk, Liberia, Panama en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Noord-Ierland.

De Staten van Suriname en die van Curaçao hebben in hun vergadering onderscheidenlijk van 29 Mei en van 14 Juni 1947 geadviseerd tot aanneming van het wetsontwerp. De adviezen van die Colleges zijn, ter voldoening aan het bepaalde bij het tweede lid van artikel 50 van de Surinaamse en de Curaçaose Staatsregeling, in afdruk bij deze Memorie gevoegd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W. VAN BOETZELAER.

De Minister van Justitie,
J. H. VAN MAARSEVEEN.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Minister van Overzeese Gebiedsdelen, a.i.,
BEEL.

629 4

BIJLAGE I VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

VERDRAG NOPENS DE VOORRECHTEN EN IMMUNITEITEN VAN DE
VERENIGDE NATIES.

Aangezien art. 104 van het Handvest van de Verenigde Naties bepaalt, dat de Organisatie op het gebied van ieder van haar Leden zodanige rechtsbevoegdheid zal bezitten, als nodig zal zijn voor de uitoefening van haar functies en het verwezenlijken van haar doeleinden, en

Aangezien art. 105 van het Handvest van de Verenigde Naties bepaalt, dat de Organisatie op het gebied van ieder van haar Leden zodanige voorrechten en immuniteiten zal genieten, als nodig zullen zijn voor het verwezenlijken van haar doeleinden en dat vertegenwoordigers van de Leden van de Verenigde Naties en functionarissen van de Organisatie eveneens zodanige voorrechten en immuniteiten zullen genieten, als nodig zullen zijn voor de onafhankelijke uitoefening van hun functies in verband met de Organisatie,

Heeft derhalve de Algemene Vergadering in een resolutie, aangenomen op 13 Februari 1946, het volgende Verdrag goedgekeurd en stelt zij voor, dat ieder Lid van de Verenigde Naties hiertoe zal toetreden.

Artikel I.

Rechtspersoonlijkheid.

§ 1. De Verenigde Naties zullen rechtspersoonlijkheid bezitten. Zij zullen de bevoegdheid hebben:

- (a) Overeenkomsten aan te gaan;
- (b) Onroerend en roerend goed te verwerven en hierover te beschikken;
- (c) In rechte te verschijnen.

Artikel II.

Eigendommen, fondsen en bezittingen.

§ 2. De Verenigde Naties, haar eigendommen en bezittingen, waar deze ook gelegen zijn, en wie deze ook onder zich heeft, zullen vrijgesteld zijn van rechtsvervolging, behoudens wanneer de Verenigde Naties in een bijzonder geval uitdrukkelijk afstand zullen hebben gedaan van haar immuniteit. Het is echter wel verstaan, dat afstand van immuniteit zich niet uitstrekt tot enige maatregel van tenuitvoerlegging.

§ 3. De gebouwen en de terreinen van de Verenigde Naties zullen onschendbaar zijn. De eigendommen en bezittingen van de Verenigde Naties, waar deze ook gelegen zijn en wie deze ook onder zich heeft, zullen vrijgesteld zijn van onderzoek, vordering, confiscatie, onteigening of van iedere andere vorm van ingrijpen, hetzij door optreden van uitvoerende, administratieve, rechterlijke of wetgevende aard.

§ 4. Het archief van de Verenigde Naties en in het algemeen alle stukken, die aan haar behoren of die zij onder zich hebben, zullen onschendbaar zijn, waar deze zich ook bevinden.

§ 5. Zonder beperkt te worden door financiële voorschriften, regelen of moratoria van enigerlei aard,

(a) kunnen de Verenigde Naties fondsen, goud of valuta's van enigerlei aard bezitten en rekeningen hebben in iedere geldsoort;

(b) zullen de Verenigde Naties vrij zijn haar fondsen, goud of valuta van het ene land naar het andere land of binnen een land te vervoeren en een valuta, die zij bezitten, om te zetten in enige andere valuta.